

APPLICATION OF INNOVATIVE METHODS IN IMPROVING THE TRANSPORT FORWARDING SERVICE

Abstract: The existence of competition both in the field of transport and in the provision of additional services creates prerequisites for innovations in the activity of the existing forwarding companies. There are also opportunities for uniting the functions of carriers and freight forwarders in some areas.

Keywords: Freight forwarders, logistics functions, transport service

---

Author information:

Plamen Dyankov

Senior Assistant, DSc, Eng.

Lecturer at Department of Engineering Logistics
At Konstantin Preslavsky – University of Shumen

✉ p.dqnkov@shu.bg

🌐 Bulgaria

Понякога превозвачите са в състояние да извършват и необходимите операции, съпътстващи превозния процес, и не се нуждаят от спедиторско обслужване. Обратният вариант – спедитор, разполагащ със собствен транспортен парк и предоставящ транспортни услуги. Оптималният вариант при обединяването на отделните дейности е тяхното извършване да става чрез прилагане на логистични методи за стокото движение.

Иновационното решение, свързано с предоставяне и изпълнение на логистични услуги, не е приоритет единствено на транспортните или спедиторски фирми. Съществуват крупни производители и търговци, които самостоятелно организират операциите, свързани с доставката на стоката в съответствие с принципите на логистиката. От гледна точка на освобождаването им от несвойствени функции обаче тази група потребители на транспортни услуги насочва своите предпочитания към определени спедиторски фирми, предлагащи обслужване въз основа на изградена логистична управленска концепция.

Превръщането на спедиторската фирма в логистична на практика означава наличието на възможности за изпълнение на комплекс от международни и/или вътрешни транспортни, складови и дистрибуторски услуги, както и всички допълнителни функции, произтичащи от договорите за доставка на стоки, предмет на вътрешни или международни търговски сделки.[1] В тази връзка е необходимо да се обърне внимание на иновационния подход по отношение на избора на транспорт и критериите за този избор в съвременните условия. Съществено е, че те не се ръководят от сравнителните предимства на отделните видове транспорт, а включват:

- равнището на разходите – в случаите, когато скоростта на превоза не е от особено значение, се търсят най-ниските превозни цени;

- времето на прехода или времето, през което стоката се намира под разпореждането на превозвача;
- надеждност на превозвача, както и доверието по отношение на предлаганата услуга;
- гъвкавост на транспортната услуга и наличие на възможности за предоставяне на подходящо оборудване или на специфични условия за някои видове стоки и доставки "от врата до врата";
- търговска сигурност по отношение на превоза на стоки;
- възможности за проследяване на пратката от страна на клиента, т.е. достъп до информация за нейното местонахождение и състояние по време на превозването ѝ.[1,2]

При така изброените критерии, без да се подценява мястото на отделните видове транспорт, вниманието е насочено към качеството на транспортната услуга и прякото ѝ влияние върху потребителите. Това налага необходимостта от координиране на усилията на превозвачи и спедитори, с което могат да бъдат обяснени и предприемаческите решения за внедряване на комбинирани транспортни технологии.

Извършването на транспортна услуга в съответствие на съвременните изисквания означава възможности за организиране на групови и контейнерни превози с всички видове транспорт – сухопътен, въздушен, морски, речен или комбиниран.

Спедиторските фирми, извършващи логистични услуги, следва да поддържат контакти с компетентни превозвачи от изброените видове транспорт или оператори на комбинирани технологии. Важно условие за издигането на дейността на високо равнище е наличието на добро информационно осигуряване и възможността за проследяването на транспортните стоки по всяко време на денонощието. По този начин спедиторската услуга е обърната максимално към потенциалния потребител и гарантира необходимото качество на обслужване.[3]

Съществена част от логистичната дейност на спедиторските фирми при осъществяването на международни превози представляват допълнителните услуги, свързани с митническото освобождаване на стоките, застраховката им, банковите операции и пр.[5] Във връзка с усложнените процедури на митническото (обслужване) освобождаване собствениците на товарите и превозвачите се нуждаят от съвети.

За осигуряване на надеждна застрахователна защита на превозваните товари, спедиторската фирма контактува с определена застрахователна институция на договорна основа. Целта в този случай е да се спести време на клиента поради спецификата на застрахователните операции и опита на спедиторите в сключването на застрахователните сделки. Друг аспект на спедиторското обслужване е свързан с услуги по вноса и износа на стоки във връзка с банкови операции и се изразява в изготвяне на необходимите документи по акредитиви, като отново клиентът се освобождава от лично участие.

Едновременно с усъвършенстването на спедиторската дейност, чрез поемане на логистични функции за изпълнение, спедиторската фирма трябва да насочи

вниманието си към задоволяване на нуждите на клиентите чрез проучване на транспортния пазар и на възможностите за подобряване на участието си в него. Важна роля има и провежданата тарифна политика. По възможност предлаганите цени следва да бъдат диференцирани за отделните видове услуги, за да се представи на клиентите право за избор. От друга страна клиентът трябва да бъде безусловно убеден в готовността за сътрудничество на спедиторската фирма, изпълняваща основната част от дейностите, осигуряващи осъществяването на търговската сделка. Поради наличието на конкуренция гъвкавостта на предлаганите цени е решаващ фактор по отношение на избор на клиента, а следователно и за дейността на спедиторската фирма, която в същото време прави големи потенциални разходи за превръщането си в логистична.

Оказването на услуги при вътрешните и международните превози, извършването на товаро-разтоварни и складови операции включва всички важни етапи от стокното движение и представлява една пълна логистична услуга.[6] Приемайки я, клиентът се освобождава изцяло от съпътстващите търговската сделка операции и има възможност да насочи своето внимание към сферата на договарянето.

Значението и ролята на транспортно-спедиторската дейност за организация на товарните превози в международно значение непрекъснато нарастват. Изискванията към този вид дейност се завишават от все по-голямата тенденция към глобализация и либерализация на световното стопанство.[3]

Спедиторът, който осигурява връзката между търговеца и превозвача, не само трябва да отговаря на съвременните изисквания към своята дейност, но и да се справя с предизвикателствата пред себе си за да запази или подобри позициите си на транспортния пазар. Транспортно-спедиторската дейност има голямо значение за намаляване на транспортните разходи, за ускоряване на доставката на стоките, за запазване на тяхната потребителна стойност, при превоза на дребнопартидни товари и групажни операции, за рационалното използване на транспортната техника, нейната товароспособност и товаровместимост.[9]

От съществено значение е, че транспортно-спедиторската дейност протича извън рамките на националната икономика, което може да повлияе положително на платежния баланс на страната.

Поради огромното си значение, правилната организация на транспортно-спедиторската дейност и усъвършенстването на тази организация могат да окажат чувствително влияние върху цялостното развитие и стабилизиране на икономиката. Разгледаните насоки не изчерпват всички възможности в това отношение, но посочват някои от належащите мерки, които могат да бъдат предприети и осъществени.

References:

1. Tsankov, St. M. Organizatsia na targovskata eksploatatsia i MIO v transporta, S., 1981.
2. Tsankov, St. M. Transportni operatsii vav vanshnata targovia, S., 1985.

3. Tsankov, St. M. Ikonomika i organizatsia na transportno-speditorskata deynost v mezhdunarodno saobshtenie, S., 1989.
4. Kirova, A. Mezhdunarodni tovarni prevozi. Stopanstvo, S., 1994.
5. Ivanov, Iv. V. Transportno pravo, V., 1995.
6. Konventsia CMR
7. TIR konventsii
8. ATR
9. Spogodba ATR